

Det kan väl dock ej vara nödvändigt att dessa öfningsmöten för soldater och båtsmän företagas hvarje år på ett yrke som de förut lärt, och således lär det ej skada dem för deras krigsduglighet, om dessa öfningsmöten för nästkommande år 1885 indragas.

Jag får således vördsamt föreslå, att af anslaget som är afsedt att användas för indelta arméens och Vermlands fältjägarcorps vapenöfningar, 1,000,000 kronor, ej måtte af Riksdagen beviljas för år 1885. Men att deremot detta belopp måtte lemnas till byggnadsfonden under Riksgäldskontorets garanti.

Stockholm den 27 Januari 1884.

J. Jonasson,
fr. Gullaboåa.

N:o 91.

Af Herr **Jöns Rundbäck:** *Angående reglering af indelningsverket samt anslag för ändamålet.*

Enskildt hör man emellanåt den åsigten uttalas, att, sedan de så kallade stora frågorna fallit, man icke har annat att göra än att med armarne i kors afbida en gynsamare tidpunkt för deras återupptagande. Då en sådan tidpunkt emellertid kan ligga mycket långt aflägsse, ja kanhända icke alls komma att inträffa, så skulle ett tillvägagående i enlighet med förenämnda åsigt icke kunna rimligen försvaras, emedan arbetet för sådana stora frågors lösning, hvarpå samhällsutvecklingen väsentligen beror, icke får

afstanna utan måste oafbrutet fortsättas, tills det mål vunnits, som för fosterlandets lycka och välbefinnande är mest eftersträfvansvärdt. Visar det sig sålunda, att försöken att hinna detta mål på *en* väg icke lyckas, så bör man, utan att försumma tiden, slå in på en annan väg, som öppnar bättre utsigter att ernå det man åsyftar. Och hvad speciellt de så kallade stora frågorna angår, med hvilkas samtidiga och fullständiga lösning man nu i långliga tider utan framgång sysselsatt sig, anser jag det eftersträfvade målet numera lättast och säkrast vinnas derigenom, att man dels upplöser förbindelsen dem emellan och behandlar hvardera frågan för sig, och dels med afseende på deras lösning fortskrider steg för steg medelst vidtagande af *partiella* reformer, hvilken metod vid all lugn samhällsutveckling synes mig vara den naturligaste och till målet fortast och säkrast ledande. I detta afseende framstår för mig derföre såsom en obestriddig sanning hvad Andra Kammarens ålderspresident i sitt helsningstal vid riksdagens början yttrade, nemligen att "erfarenheten gifvit vid handen, hvad ock den enklaste reflexion säger, att fördelning af stora och invecklade frågor underlättar deras lösning."

Utgående från en sådan uppfattning anser jag det derföre nu vara i både försvarsfrågans och skattefrågans intresse, att man uppgifver de fruktlösa försöken att med upprifvande af den gamla nationela grunden för vårt försvar införa alldeles nya försvarssystem, som icke kunna vinna folkets sympatier och förtroende, utan att man i stället vidtager erforderliga åtgärder för att göra grunden för det försvar vi ega både lämpligare för det militära ändamålet och mera rättvist de olika samhälls-klasserna emellan, på samma gång som mindre betungande för de rustnings- och roteringskyldige.

Att vårt indelningsverk har många goda sidor, som förtjena bevaras, det är ofta sagdt och erkänt. Men lika obestriddigt torde ock få anses, att det vid sidan af sina förtjenster är behäftadt med brister, hvilka böra aflägsnas för att institutionen skall kunna motsvara tidens fordringar. Hvad dessa brister i militäriskt afseende angår, så framgår såväl af General Abelins reservation till särskilda Utskottets utlåtande i försvarsfrågan sistlidet år, som af uttalanden från andra sakkunnige, att dessa brister hvarken äro flera, större eller svårare, än att de med en smula god vilja lätt nog kunna afhjelpas, emedan de mest och företrädesvis härröra af det tunga, otidsenliga och besvärliga aflönings sättet, som ställer det militära intressets kraf i strid med rust- och rothållare-intresset. — Såsom skattebördä eger ock indelningsverket sina egentliga brister i arten af detsammes aflönings sätt, hvilket för de rustnings- och roteringskyldige medför obehaget af åtskilliga ovissa besvär, genom hvilka de ofta komma i tvist såväl med manskapet och dess befäl, som ock med staten. Genom att på ett tidsenligt sätt reformera detta aflönings sätt, medelst att på rättvisare grunder till något bestämdt visst fixera

rust- och rotehållares skyldigheter, synes mig, att de befogade klagomålen kunna undanrödjas, de anmärkta bristerna afhjelpas.

För en reform i sådant syfte är det derföre jag nu ber att få taga Riksdagens uppmärksamhet och medverkan i anspråk. Då jag så gör, torde man emellertid af mig fordra ett fullständigt utarbetadt och detaljeradt förslag rörande den reform jag åsyftar. Men så väl ämnets stora omfattning och mångfalden af de olika förhållanden, hvilka vid en dylik reform påkalla uppmärksamhet, som bristande tid och förmåga torde vara tillräckliga skäl för att frikalla mig från skyldigheten att nu framlägga ett dylikt förslag, hvilket enligt min förmening endast regeringen är i stånd att i detalj utarbета och till kostnaden beräkna. Min önskan inskränker sig sålunda blott dertill, att Riksdagen nu måtte uttala sig för önskvärdheten af en dylik reform och hos Kongl. Maj:t anhålla om ett förslag i ämnet till nästa riksdag samt att, då tillgängliga medel nu förefinnas, Riksdagen till reformens underlättande redan nu måtte anvisa en summa af 1,000,000 kronor och vidare för en utredning af detta omfattande ärende ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett belopp af 20,000 kronor.

För att dock i min mån draga ett strå till stacken, vill jag här nedan uttala mina åsikter, huruledes jag tänker mig sjelfva grunddragen af den åsyftade reformen, hvarvid jag, i de flesta fall, haft för ögonen de förslag till reglering af indelningsverket, som framstälts dels af Kongl. Maj:t 1871, dels af särskilda Utskottet 1877 och dels af reservanter och andra såväl 1877 och 1883 som vid andra tillfällen. Dessa mina åsikter äro i korthet följande:

1:o. Angående indelta manskapets rekrytering:

att rekryteringen under fredstid i regeln verkställas vid alla indelta regementen och corpser såsom hittills af vederbörande rust- eller rotehållare, mot det att staten, för hvarje gång ny karl insättes för ett nummer, betalar halfva rekryteringskostnaden, samt att, ifall nämnda kostnad öfverstiger 100 kronor och rust- eller rotehållaren vid sådant förhållande icke vill sjelf besörja rekryteringen, denna då öfvertages af vederbörande befäl, mot det att roten eller rusthållet betalar 50 kronor i rekryteringsavgift.

2:o. Angående indelta karlens aflöning från roten eller rusthållet:

att rote- och rusthållares afgifter till soldats, ryttares eller båtsmans aflöning fixeras till ett fast oföränderligt belopp, hvilket lämpligast synes bära

bestämmas till $\frac{2}{3}$ af den kostnad, som skatteregeringskommittén i afgifvet utlåtande den 13 September 1882 för afskrifning af rustnings- och roteringsbesvärerna beräknat för hvarje nummer vid regemente, corps eller båtsmanskompani;

att, der rote- eller rusthåll enligt knektekontrakt eller särskild författning har sig ålagdt att förse knekten, ryttaren eller båtsmannen med bostad eller torp, dessa förmåner skola ingå i karlens lön; dock med rättighet för rote- och rusthåll, som styrker att det nu varande torpets värde öfverstiger det fixerade lönebidragets belopp, att i stället lemna annat torp, hvars värde icke öfverstiger nämnda belopp;

att, om torpets värde understiger det fixerade lönebidraget, skilnaden må utgöras kontant eller med andra fördelar enligt öfverenskommelse med karlen;

att, der rote- eller rusthåll icke har skyldighet att förse karlen med bostad eller torp eller, ehuru med sådan skyldighet, hittills varit i saknad af torp, det fixerade lönebidraget utgöres med penningar eller, efter öfverenskommelse, med andra fördelar;

att torphusens nybyggnad och underhåll må åligga roten eller rusthållet, men mot en årlig ersättning från statsverket, motsvarande halfva värdet af dessa kostnader enligt markegång för hvarje län;

att rust- och rotehållare, mot fullgörande af dessa skyldigheter, må vara aldeles fria från alla vidare utgifter till soldatens, ryttarens eller båtsmannens aflöning af hvad namn och beskaffenhet de vara må; utan bestridas alla öfriga kostnader för karlens aflöning af staten, som äfven har att sörja för dess pensionering, samt hvad båtsmanshållet särskildt angår, äfven för båtsmannens beklädnad, kappsäck och småpersedlar.

3:o. Angående vakansafgifterna:

att hel vakansafgift för karl vid indraget, anslaget eller på längre vakans staldt nummer fixeras enligt samma grund, som bestämmas för effektivt nummer vid vederbörande regemente, corps eller båtsmanskompani;

att åt dem, som nu betala s. k. half vakansafgift eller ännu mindre vakansafgift samt åt dem, hvilka betala hästvakans-afgift, äfven må beredas den lindring, som kan finnas af billighet och rättvisa påkallad; och att särskildt ingen förhöjning i vakansafgifterna utöfver deras nuvarande belopp må för någon ifrågasättas.

4:o. Angående särskildt rytteriet:

att rusthållet bibehålles vid de anslag, som åt detsamma beviljats för rustningens utgörande;

att staten öfvertager manskapets vid rusthållet beklädnad och beväpning jemte annan utredning, såsom sadelmundering, remtygs- och trosspersedlar, mot det att staten samtidigt erhåller fri dispositionsrätt till i bruk varande af rusthållarne anskaffade motsvarande persedlar;

att, vid uppsättande af remont vid det berustade och roterade kavalleriet, staten må lemna en *remonteringshjelp* till ett belopp, motsvarande halfva det värde för en remont, som genom markegång inom länet bestämmes;

att skada, som ådrages häst under tjänstgöring och hvarigenom han blifver såsom tjänstehäst obrukbar, godtgöres af staten.

Sådana äro i hufvudsaken de grunder och förslag, i enlighet med hvilka jag för min del anser en reglering af indelningsverket böra verkställas, för att blifva tidsenligt och tillfredsställande — och om en sådan reform kunde bringas till stånd är jag förvissad, att allt befogadt missnöje med denna institution skulle afväpnas.

På grund af det sagda får jag sålunda hemställa:

att Riksdagen måtte *dels* i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga förestående grunder till rustnings- och roteringsbördans lättande under ompröfning och till nästa riksdag inkomma med de förslag till reglering af indelningsverkets onera, som kunna finnas lämpliga; *dels att* Riksdagen måtte besluta, att af tillgängliga medel afsätta en summa af 1,000,000 kronor, i och för reformens underlättande i angifna syftningen; och *dels att* för detta omfattande ärendes ytterligare utredning ställa till Kongl. Maj:ts förfogande en summa af 20,000 kronor.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1884.

J. Rundbäck,

Riksdagsombud för Askims, Hisings
och Säfvedals härad.